

Opið bréf til 1. árs læknanema: velkomin í stéttina!

Arna Guðmundsdóttir

innkirtlalæknir
formaður LR

arnagu@landspitali.is

Það er eiginlega þannig að þegar maður hefur náð inntökuprófinu í læknadeild er engin leið til baka. Það hætta mjög fáir. Inntökuprófið sjálft er erfitt og það er mikill heildur að ná því ágæta prófi, svo ekki sé minnst á stolt foreldranna yfir þessum áfanga þínum.

Meirihluti nýnema við læknadeild HÍ eru konur og því ávarpa ég þig sem konu og ætla að útskýra nokkrar af þeim áskorunum sem framundan eru á næstu árum. Kannski get ég gefið góð ráð vegna þess að ég er líka kona. Þegar ég lauk námi við læknadeild HÍ árið 1992 voru afar fáir kvensérfræðingar starfandi í stéttinni hér á Íslandi. Sérstaklega í minni sérgrein, lyflæknisfræði. En förum nú aðeins yfir hvað bíður þín:

Þú þarft að ákveða hvenær er heppilegur tími til barneigna. Það hentar illa meðan þú ert í læknadeildinni, er erfitt þegar þú ert kandídat eða deildarlæknir vegna mikils vaktálags og ekki verður það auðveldara þegar þú ferð utan í sérnám. Ef þú ákveður að bíða þar til þú snýrð heim úr námi verðurðu sennilega orðin eldri en 35 ára og þeim aldri fylgir minni frjósemi og áhættusamari meðganga ef þér tekst þá yfirhöfuð að verða þunguð. Þegar börnin eru orðin eldri er ólíklegt að þú komist úr vinnunni á atburði í skólanum þeirra, þú getur ekki skroppið af skurdstofunni eða af deildinni en ef þú veist hvað stendur til með góðum fyrirvara nærðu kannski að skipuleggja þetta allt vel.

Gerðu ráð fyrir að það sé alltaf einhver að bíða eftir þér. Það er venjulega alltaf sjúklingur að bíða eftir þér meðan þú klárar samtal við þann sem er inni hjá þér. Og þó þú vildir gjarnan eyða meiri tíma með hverjum og einum ert það ekki þú sem

ræður bókunum heldur þarf að hámarka afköstin. Þetta getur komið niður á þér, sérstaklega ef þú ert góður hlustandi og vilt fá heildarmynd af vanda viðkomandi. Gott er að hafa stóra þvagblöðru og þurfa ekki að borða reglulega. Það tekur á að láta bíða eftir sér í 10-20 mínútur oft á dag sem gerist ef þú ferð framyfir tímann fyrir hluta dags.

Þú verður komin undir fertugt þegar þú ferð út á vinnumarkaðinn sem sérfræðingur eða á svipuðum aldri og atvinnufótboltamaður þegar hann lætur af störfum vegna aldurs. En fjárhagslegar aðstæður þínar eru allt aðrar en fótboltamannsins. Þú verður búin að safna skuldum eða rétt skrimta á nemalaunum í tæp 20 ár og komið að skuldadögum. Það er viðbúið að þú skuldir margar milljónir í námslán og svo þarftu að koma þér þaki yfir höfuðið um það bil 10-15 árum á eftir jafnöldrum þínum sem völdu styttra nám og betur launað starf. Byrjunarlaunin þín eftir 6 ára háskólanám eru nú kr. 340.734 fyrir skatt og eftir að sérnámi lýkur (gjarnan 6 ár erlendis) ferðu á launataxta ríkisins með byrjunarlaun sérfræðings kr. 530.556 fyrir skatt. Auðvitað getur þú aukið tekjurnar með vaktavinnu, tekið aukavaktir á kvöldin og um helgar eða verið bundin á bakvakt heilu og hálfu vikurnar til að fá sömu laun og íslenskur millistjórnandi sem á frí um helgar, jól, áramót og páska.

Læknastarfið er heillandi og gefandi starf en því fylgir mikið álag. Framan af ferlinum er lítið mál fyrir þig að sofna aftur þegar þú ert vakinn á bakvaktinni. En trúðu mér, 45 ára og allt breytist! Nú geturðu ekki sofnað aftur ef þú hefur verið vakinn eftir miðja nótt. Þú getur auðvitað hætt að taka vaktir 55 ára samkvæmt okkar kjarasamningi en mundu að þá ferðu aftur á grunnlaunin sem getið er hér að ofan. Launin þín eru háð vaktálaginu og því miður verður þú ekki búin að klára að borga námsláni 55 ára.

Þú ert verðandi meðlimur í fagstétt sem hefur eina hæstu sjálfsvígstíðni í heimi. Hvað þýðir það? Jú það þýðir að margir læknar eru undir miklu langvarandi

álagi, þjakaðir af streitu og áhyggjum af sjúklingum sínum alla daga. Almennungur mun telja að þú sért með allt þitt á hreinu, kunnir þína læknisfræði upp á 10 en þú veist auðvitað að læknisfræði dagsins í dag úreldist á aðeins örfáum árum. Það eru fá fög sem eru í jafn hraðri framþróun og það sem þú valdir. Það kallar á símenntun, þú verður aldrei búin! Þú þarft að lesa um nýjungar alla daga, fylgjast með á netinu, á þingum og í tímaritum. Nútímataekni hefur að sumu leyti gert þetta auðveldara en um leið flóknara því nú lesa sjúklingarnir þínir alls konar delli á netinu. Mikið af tímanum fer í að leiðrétta rangfærslur og misskilning sem kuklarar og markaðsöfl hafa komið inn hjá fólki.

Þú þarft að læra að takast á við streitu strax og finna jafnvægi milli einkalífs og vinnu. Þú verður áhrifavaldur í lífi margra og getur látið gott af þér leiða en þá þarftu sjálf að halda ró þinni. Þú munt taka nærri þér þegar þú þarft að flytja fólki slæmar fréttir og þú munt gleðjast með sjúklingum þínum þegar vel gengur.

Þú mátt ekki láta deigan sína í réttindabaráttu þinnar stéttar, þú þarft að taka þátt. Launin þurfa að vera há til að standa undir náminu og tekjutapinu sem óneitanlega verður þegar námið tekur 12-16 ár. Þess vegna þarft þú að vera hörð samningakona. Það er ekki annað í boði! En sé ég þá eftir að hafa lært læknisfræði? Myndi ég velja annan starfsveitvang í dag en ég gerði fyrir tæpum 30 árum? Svarið er að sjálfsögðu nei því þetta er stórkostlegt starf sem hægt er að sinna hvar sem er í heiminum. Því fylgja spennandi áskoranir á hverjum degi með skemmtilegu samstarfsfólki. Þín kynslóð mun líka gera breytingar, ég hef fulla trú á ykkur. Þið munið gera starfið fjölskylduvænna, semja um rýmri hvíldarákvæði og hærri grunnlaun.

Ég hlakka til að starfa með þér og óska þér alls góðs í námi og starfi með einlægri von um að þú veljir þinn starfsveitvang á Íslandi að því loknu. Gangi þér allt í haginn!